

1.
Skal kærlighed sin prøve stå,
da må den til din fjende nå;
at du er mild, når han er vred,
det er en kristen kærlighed.

2.
Den lærdom er så besk og sur
som døden selv for vor natur,
det synes alt for tungt og svart
for Adams flintehårde art.

3.
Ja, ser vi til vor egen magt,
da er man let i harnisk bragt
og finder ingen kraft imod
den gamle Adams olme blod.

4.
Lad hjertet komme ind i bod
og smelte hen i Jesu blod!
Da bliver Kristi milde sind
i sjælen dejlig prentet ind.

5.
Når vi ved troens lys og brand
vor Jesu hjerte finde kan,
at han for sine mord're bad,
da de kun stod og lo derad,

6.
når vi besér i hjertens grund
de mange svare syndens pund,
som Gud så gerne os forlod
for Jesu pine, død og blod,

7.
når Ånden gør os dette klart,
da tændes udi sjælen snart
den stærke kærlighedens
brand,
at man sin fjende elske kan.

8.
Så luestærk er kærlighed,
den slår al verdens aske ned
og drager sjælen ind til Gud,
da lærer vi det femte bud.

9.
O, lad mig hjertens inderlig,
min søde Jesus, elske dig
og komme dine vunder nær,
så får jeg nok min fjende kær!

Havet og Menneskene

- af Kaj Munk –

Skal der bygges høfder mod Vesterhavet i det lille vestjydske sogn Klitte? Sådan lyder det ydre stridsspørgsmål i filmen, men det er kun den ydre kamp mellem to magtmennesker. En kamp mellem købmanden Alma Jensen, og den unge præst, Erik Bynke.

Som naiv ung hjælpepræst kommer Erik Bynke til sognet med sit rosenrøde syn på de lokale, ”jeg er ved at tro, folk herovre er bedre end i det øvrige land”.

Han ser ikke bedrageriet (sognerådsformanden, der tager af kassen for at få råd til heste), utroskabet (proprietær Kristensen)

eller det sygelige magtmenneske (Alma Jensen). Dette åbnes kun langsomt for ham i takt med, at han mister troen på mennesket.

Han ser kun Alma Jensens unge, smukke og kloge Gunhild – men denne kærlighed bliver dem nægtet. Dette nej er startskuddet til et forbitret magtspil mellem købmand og præst.

”Skal kærlighed sin prøve stå da må den til min fjende gå”

Det vrimler med store mænd og kvinder i Kaj Munks forfatterskab, her har vi en lokal diktator, Alma Jensen. Sognet ”regeres af én vilje; det er min. A fik æ magt, fordi a tog den, og a beholdt den, fordi a forstår at bruge den”.

Som så mange af Munks diktatorer har også Alma måtte ofre kærligheden – hun smed sin mand ud af hjemmet, da han var hende utro. Hun blev derefter et kærlighedsløst viljesmenneske: ”Viljen hersker over æ følelser hos dem folk, der duer. Og dem andre er det lige meget med”.

Det er pastor Bynke også ved at udvikle sig til, men reddes af den forbudte kærlighed fra Gunhild. ”Gem mig i din kærlighed”, beder han om to gange i stykket.

Der er ingen helte i dette kærlighedsdrama, for ingen går skridtet ud og elsker som man bør, som Jesus befaler: ”Elsk jeres fjender, gør godt mod dem, der hader jer”. Eller sagt med Kierkegaards ord: ”Den, der i sandhed elsker næsten, elsker derfor også sin fjende”. Selv symbolet på den ægte kærlighed, Gunhild, viser sig at være selvkærlighed, der kun retter sig mod sit ene mål, den elskede, og udelukker alle andre.

Først i katastrofen åbnes Bynkes øjne, og han forsones med det liv, han gik fejl af.

Om Skuespillet og filmen

Kaj Munk (1898-1944) skrev skuespillet "Havet og Menneskene" i 1929. Det blev forkastet af Det kongelige Teater og først trykt i 1948 i og uropført endnu senere i 1960.

Filmen, fra 1970, er lavet af instruktøren Sigfred Aagaard. Det er en lav-budget film (400.000 kroner), fra 1970, der udelukkende benytter vestjyske amatørskuespillere (det er herligt at høre den klingende vestjyske dialekt).

Filmen, der varer 91 minutter, klipper lidt rundt i Kaj Munks tekst, men formår at være tro overfor skuespillet. Desværre står slutningen noget mærkelig amputeret tilbage, da man har skåret den oprindelige afslutning væk.